

5. United Nations. *Sustainable Development Goal 16: Peace, Justice and Strong Institutions*. URL: <https://sdgs.un.org/goals/goal16>

6. Global Forum on Transparency and Exchange of Information for Tax Purposes. *Peer Review Reports*. OECD, 2023.

Левдер Андрій Іванович,

кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри історії, теорії держави і права та філософії, ПВНЗ

«Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка

Степана Дем'янука», м. Рівне

ІСТОРІОГРАФІЯ НАУКОВОЇ СПАДЩИНИ

І. П. КРИП'ЯКЕВИЧА

В дослідженні життєвого шляху та творчої діяльності українського історика І. П. Крип'якевича помітною сферою залишалася його науково-педагогічна діяльність. Це різновид праці, що поєднує одночасно наукову діяльність як дослідницьку і педагогічну (викладацьку, методичну, організаційну) у вищих навчальних закладах та закладах післядипломної освіти [5]. Стосовно І. П. Крип'якевича науково-педагогічна діяльність досліджується дещо ширше, оскільки одночасно включає наукову, педагогічну (викладацьку, методичну, організаційну) та популяризаторську.

Творча спадщина І. П. Крип'якевича стала об'єктом історіографічних досліджень ще за його життя. Більшість істориків ХХ і ХХІ ст. увесь історіографічний матеріал прагнули подати, дотримуючись певної періодизації, в основу якої лягли як етапи творчого шляху Івана Петровича, так і роки після його смерті. В історіографії І. П. Крип'якевича сучасні вчені Я. Р. Дашкевич, Я. Д. Ісаєвич, Н. П. Клименко, О. Й. Прицак, здебільшого виокремлювали три періоди: 1) дорадянський (1908 – 1939 рр.), на який припадає розквіт наукової та педагогічної діяльності І. П. Крип'якевича; 2)

радянський (40-і – початок 90-их рр. XX ст.). у якому І. П. Крип'якевич зарекомендував себе як талановитий учений, що був змушений зважати на реалії суспільно-політичного життя радянської системи; 3) сучасний - початок 90-их років минулого століття і сьогодення. Останній період дозволяє повномасштабно вивчити і критично осмислити наукову спадщину І. П. Крип'якевича [5].

Зі всього масиву публікацій про Івана Петровича нами виділені лише ті, що присвячені його науковій та педагогічній діяльності. Загалом до аналізу науково-педагогічної спадщини І. П. Крип'якевича долучилися В. В. Грабовецький, Д.Г.Гринчишин, Я. Р. Дашкевич, Д. І. Дорошенко, Я. Д. Ісаєвич, Н. П. Клименко, М.П. Ковальський, Г. І. Ковальчук, О. О. Коструба, М. М. Кравець, Р.І.Крип'якевич, Б. С. Криса, В. Л. Ленцик, О. І. Луцький, Т. О. Литвин, В.О.Мисан, М. Н. Петровський, Л. В. Пирожено, О. Й. Прицак, О. С. Рубльов, О.В. Середа, Н. В. Суровцов, О. А. Терлецький, І. Г. Шульга та інші.

Опрацьовуючи джерельну базу, виявлено різноманітні за формою, жанрами, змістом та походженням документи [1, 3, 4]. Серед них відомі і маловідомі джерела історичної інформації, що дозволили у межах предмету дослідження з'ясувати суть наукової проблеми. Більшість із них це - матеріали архівів. До іншої групи джерел належать видрукувані наукові праці І.П. Крип'якевича, завдяки яким вдалося чітко відстежити і охарактеризувати основні напрями наукової діяльності відомого вченого. Серед цих праць варто увагу звернути на публікації, що дозволили з'ясувати малодосліджений напрям – історію освіти і шкільництва. Виокремлення із масиву праць І.П.Крип'якевича публікацій на педагогічну тематику дозволило їх систематизувати, утворити окремі групи: а) статті у часописах; б) нариси з історії освіти та школи у посібниках, підручниках або ж тематичних виданнях. За кількістю і галузевою тематикою домінує перша група. У публікаціях нами виокремлені підтеми (напрями) його педагогічних досліджень : а) історія освіти та школи; б) організація освітньої і шкільної діяльності; в) методика навчання та виховання; г) методика організації та проведення історичних досліджень; д) рецензії на освітянську періодику та навчальні видання. Не менш важливою і

досить чисельною групою джерел стали науково-популярні та художні твори І. П. Крип'якевича. Вони представлені підручниками, посібниками, оповіданнями та повістями.

У сучасній українській історіографії поки що відсутні обґрунтовані підходи щодо основних періодів наукової діяльності І. П. Крип'якевича. Характеризуючи періоди наукової діяльності Івана Петровича необхідно брати до уваги всі ключові моменти життя, що сприяли формуванню його як вченого-дослідника. Наукову діяльність І. П. Крип'якевича можна поділити на три основні періоди: 1) період формування та становлення І. П. Крип'якевича як історика-дослідника: 1904 – 1911 рр.; 2) період творчого злету і членства в Науковому Товаристві ім. Т. Шевченка: 1911 – 1939 рр.; 3) наукова та науково-організаційна діяльність у радянських установах: 1940 – 1967 рр. [5].

На основі аналізу творчої спадщини Івана Петровича виокремлено ті напрями наукових дослідів, якими він займався упродовж свого життя. Якщо аналізувати наукову діяльність І. П. Крип'якевича за галузевим принципом, то досить чітко відстежуються сфери історичної науки, у яких він працював: історія України, історіографія, джерелознавство, архівознавство, археографія, дипломатика, історична географія, історична картографія, історичне краєзнавство, історична хронологія, сфрагістика, топоніміка, книгознавство, бібліографія, бібліотекознавство, мовознавство, літературознавство, педагогіка. У науковій спадщині І. П. Крип'якевича нами виокремлено як окремий напрям пошуку - дослідження педагогічних проблем. Він сформований на основі робіт, що присвячені історії освіти, школи, методиці навчання та виховання, методиці організації історичних досліджень. Загалом до історико-педагогічної спадщини належать близько 60 статей, підручників, посібників. Нами встановлені напрями педагогічних досліджень І. П. Крип'якевича : а) історія освіти та школи, б) організація освітньої і шкільної діяльності, в) методика навчання та виховання, г) методика організації та проведення історичних досліджень, д) рецензії на освітянську періодику та навчальні видання [1, 2, 3].

Аналіз публікацій І. П. Крип'якевича з педагогіки дозволяє стверджувати, що історія освіти та школи, методика навчання, виховання, методика організації історичного пошуку були складовою його науково-педагогічної діяльності.

Література

1. Бібліографія друкованих праць Івана Крип'якевича. Іван Крип'якевич у родинній традиції, науці, суспільстві. *Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність: зб. наук. пр.* Л., 2001. Вип. 8. С. 19–72.
2. Грабовецький В. Наукові праці І. П. Крип'якевича із архівознавства і допоміжних історичних дисциплін: до 75-річчя з дня народження. *Науково-інформаційний бюлетень.* Архів упр. УРСР. 1961. № 6. С. 79–82.
3. Іван Петрович Крип'якевич: бібліографічний покажчик, укл. О. Д. Кізлик. Л., 1966. 79 с.
4. Левдер А. І. Науково-педагогічна діяльність Івана Петровича Крип'якевича (1886-1967 рр.): монографія. Рівне, 2018. 216 с.
5. Луцький О. Науково-організаційна і педагогічна діяльність І. П. Крип'якевича у вересні 1939 – червні 1941 рр. Іван Крип'якевич у родинній традиції, науці, суспільстві. *Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність: зб. наук. пр.* Л., 2001. Вип. 8. С. 783–800.